

Notranjec

GLASILO

POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA
ZA NOTRANJSKO V POSTOJNI.

Izhaja vsako soboto
in velja po pošti za celo
leto 4 K, za pol leta 2 K.
Posamezne številke po 10 v.
Na naročbe brez denarja se
ne oziramo. Uredništvo in
upravništvo je v Ljubljani
Breg štev. 12.

Inserati
se računajo za celo stran
36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za
 $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani
9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K. Pri
večkratni objavi primeren
popust. Mala naznanila po
20 vin. od petit-vrstice.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Zboljševanje travnikov s posebnim ozinom na umetna gnojila.*)

(Predaval A. Domicelj.)

Ozrimo se deset ali dvajset let nazaj. Naš kmetovalec je imel z vožnjo in gozdarjenjem toliko zasluzka, da je lahko živel; vsled tega je pustil kmetijo popolnoma v nemar; ta mu je bila le stranska stvar! A gozd je ponehal, posebno v nekaterih krajih, in kmet je primoran se poprijeti svoje kmetije, ki ga bode edina preživela! Težko je šlo to od začetka, težko gre še zdaj, toda opaža se vendar le napredek. Vprašanje nastane: ali je pa mogoče, da bi zamogla kmetija našega kmeta preživeti? Z mirno vestjo se lahko odgovori: Da, in sicer v zvezi z živinorejo! Pomisliti je le treba na vse ugodnosti, ki jih ima Notranjska glede lege, deloma tudi glede vremenskih razmer in razmer sveta. Nam je takorekoč cel svet odprt oziroma našim pridelkom. Treba je le glavo in roke rabiti, v prvi vrsti pa razum; skrbeti je treba, da se strokovno izobrazimo!

Omenil sem, da more naša kmetija preživeti Notranjca v zvezi z živinorejo. Te treba se je poprijeti, da jo povzdignemo na višek! Poleg drugega treba je, ako hočemo to doseči, tudi posebno skrb obrniti na naše travnike; s tem hočem reči: mi moramo skrbeti, da prinesemo tako daleč, da dobimo iz travnikov krme kolikor nam možno veliko in sicer dobre krme! V tem slučaju smo v stanu Notranjci še dvakrat toliko živine gojiti kakor sedaj in to z manjšimi stroški. Gojili pa bomo le dobro živino, krave, ki nam bodo dale najmanj

*) To zanimivo predavanje je eno izmed tistih, ki bi si jih želeli po vseh krajih naše domovine redno in po nekem načrtu. Priobčujemo prvi odstavek na uvodnem mestu, ne le da s tem povdarimo važnost takih predavanj in opozorimo druge k posne-manju, ampak tudi, ker je vprašanje, ki ga obdeluje, eno najvažnejših vprašanj kmetijskega gospodarstva in tedaj eden smotrov naše agrarno-politične struje.

15—20 litrov mleka, a ne po 3—5 litrov. Pri teh razmerah, kakor sedaj, ko pridelamo tako malo krme in še to tako drago in ko molzejo krave k večjem po 5 litrov, se seveda komaj izplača živino gojiti, in to tudi ako se mleko plačuje po 12 h. Kako zboljšamo torej naše travnike in kako si sploh pridobimo več krme, da zamoremo rediti več živine? Vsi naši travniki so v skrajno slabem stanju; na njih se nahaja kamenje, stene, grmovje, plevel, kisle in slabe trave in zelišča in malo dobrih trav. Da se takih travnikov ne more zboljšati kar čez noč, je samo ob sebi umljivo.

(Dalje prihodnjič v gospodarskem delu.)

Politične vesti.

Luka Svetec, eden najdelavnejših in zaslužnejših slovenskih politikov polupretekle dobe, je praznoval 8. vinotoka v Litiji svojo 80letnico. Na mnogo leta!

Shod zaupnikov kranjske narodno-napredne stranke se vrši v nedeljo v Ljubljani. Program nam ni znan.

V odseku za volilno reformo se bije zdaj odločilni boj za dvetretjinsko večino, ki jo bo odslej treba za vsako premembo razdelbe volilnih okrajev. Nemci si hočejo na ta način za večno zagotoviti, kar so na troške Slovanov izbojevali pri volilni reformi. Ker jih podpirajo tudi Poljaki, bodo menda Nemci zmagali, kajti da bi se uprli naši klerikalci s silo temu naklepu, na to ni več misliti. Vlada predlaga, da bi 18 let bilo treba dvetretjinske, potem pa tripetinske večine. Razloček ni velik. Zmaga vladnega „kompromisnega“ predloga Nemcem ravno tako za vselej ugotavlja krivično posest. Mirnim potom se pozneje razmerje med Nemci in Slovani v parlamentu ne reši več. Zato je tudi laž, kar trosijo naši klerikalci po shodih, da je „za enkrat“ dovolj, kar imamo sedaj. Vedno zamolči

tak dr. Žitnik, da bo ostala krivica, če se zdaj vsprejme, za vselej!

Za delegacijo bi imele Češka in Moravska uposlati same Čehe. Zdaj pa se trudijo Nemci in ž njimi seveda vlada, da bi se nemški manjšini zagotovilo primerno število delegatov. Seveda za to, da bi Slovenci, ki jih je na Štajerskem jedno tretjino, dobili delegata, to vladi nič mar!

V Franciji je prišlo ponekod do razkola. Vlada je sklenila izvršiti zakon, da imajo verske občine prevzeti cerkve, z vso odločnostjo, ker se stem niti najmanj ne zadene verskega čuta, ampak le zagotovi vernikom vpliv na cerkveno gospodarstvo, ki je navadno — kakor pri nas! — skrajno slabo, potratno, brez nadzorstva in umnega vodstva. V vsakem kraju na Francoskem se imajo združiti katoliki v versko občino, ki dobe v upravo tamošnja cerkvena poslopja. Papež je ustanovitev teh verskih družb, čeravno so prav tako katoliške kot je on, prepovedal. Vendar se je nekaj družb že sestavilo in s tem stopilo v razkol, ker jih preklinjajo papež in škofje.

Dopisi.

Od nekod z Notranjskega. Pred seboj imam poselsko knjižico od neke uslužbenke, katera je od dotičnega županstva popisana in podpisana v nemškem jeziku; a pečat in zalepljenka „Siegelmarke“ pa v slovenskem. Nadalje ko pregledujem, kje je dotična

oseba služila, pridem na sled, da je dotična le po slovenskih krajih službovala, a glej ga spaka: v sredini Notranjske po slovenskih mestih in trgih so bila v knjižici spričevala pisana od slovenskih — in to še narodnjakov, kateri se med prve štejejo — v blaženi nemščini!! Kaj bi človek takim narodnjakom rekel, ko v lastno skledo plujejo, nimajo nobene narodne zavesti ter so le podlaga tujčevi peti!? Za sedaj le sram jih bodi. Recimo, da pride omenjena knjižica kakemu pravemu Nemcu v roke ter bi videl od slovenskih službo-dajalcev spričevala v nemškem jeziku spisana in podpisana, kaj bi ta zinil? Rad bi videl njegov ironičen nasmeh. Omenjam še, da v dotičnih mestih in trgih, katerih skupaj je šest, ne prebiva niti 1% Nemcev. Gospodje! le več narodne zavesti in odločnosti imejte, ne bodite mlačneži, ker ako bo šlo tako naprej, pridemo počasi — v nemške kremplje. Notranjec.

Iz Črnega vrha nad Idrijo. Že precej časa ni prinesel naš „Notranjec“ glasu od nas. Mislilo se bo, da smo se kar zamaknili, da ne čutimo, kaj se krog nas vrši. Imeli smo tačas vedno opravka na sod-niji zaradi propadle mlekarne. O tem treba tudi enkrat jasne besede, ne da bi za kom metali kamenje, ampak resnici na ljubo. Sedaj, ko je bilo treba plačati 25.000 K izgube, je seveda vsak hitel tajiti, da ni bil zadružnik. Bivši blagajnik Ivan Vidmar pa ni bil upisoval in pobiral deležev od udov, kakor mu je bilo od nadzorstva naročeno, in zdaj je prišlo tako daleč, da je edino njegova prisega odločala za dokaz, ali je bil kdo član zadruga ali ne. Vsiljuje se nam po tej sodnijski

Listek.

Kmečka vstaja.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. — Hrvaški spisal Avgust Šenoa.

(Dalje.)

„Čakajmo tri, štiri dni, da stvar premislim, potem pošljem po katerega vaših, da mu rečem, kako bode.“

„Dobro, pošlji po valpta Stepana ali po Ivana Sahova. V treh dneh!“

„V treh dneh, vaša milost, a sedaj lahko noč.“

Ko je Stjepko odšel, je Gubec sedel še dolgo v misli zatopljen pod orehom.

Tačas pa je od Stubice proti Susjedu hitro korakal postaren možak — Andro Mogaić, domačin in stric mladega Jurija Mogaića, da stopi še ta dan pred gospodarja.

* * *

Ko je drugo jutro krog 9. ure došel Matija Gubec do Ivanca, mu reče znanec, da je Jurij Mogaić že pred dobro polovico ure odšel čez krapinski most. Ko pride do Susjeda, se mu je odprl čudovit prizor. Konjica je zasedla dvorišče: Štajerci, Slavonci, Posavci, Madjari — vse vprek je kričalo, bilo je, kot da so se vrane vsedle v vas. Dekleta in mlade žene niso smele na

prag in perotnino so vso pokradli. Stara Jela Filipčička je prvič hvalila boga, da je stara. Pravila je tudi Gubcu, da love mladeniče po vasi, da jih vzamejo v vojake.

Gubec se je brž odpravil k Tahiju.

Sredi dvora je stal že precej star mož, močan, že malo sivih las, z rudečim licem, šilastim nosom, debelih usten in dolgih brk. To je Ferko Tahij, ki gleda svojega sina Gavro, kako je ves besen krotil svojega konja. Z okna je prizor opazovala ohola gospa Tahijeva, rojena Zrinjska.

Komaj se je mladenič zdržal na krasnem konju.

„To je tvoj konj“, okrene se Tahij k nekemu kmetu, ki je ves plašen stal poleg.

„Da, milost, moj je, vzem sem ga v zadnji vojni Turkom.“

„Kaj bo tebi tako plemenit konj“, dé nato Tahij, „evo moja milost. Na tvojem konju grem v Kanižo. Razumeš, ta konj je moj.“

Seljak ves žalosten nekaj zamrmra, a Tahij vikne: „Proč od tod, hvali boga, da si živ.“ — In ubožec se je moral še prikloniti ter je šel. Sedaj se Tahiju približa žena z otrokom v naročju.

„Hajd, Gavro, še enkrat poženi konja čez dvorišče“, zakliče sinu Tahij, kot da ne vidi žene.

obravnavi prepričanje, da je Ivan Vidmar glavni krivec propada naše mlekarne. Da so nekatere nepremišljene ženice proti njemu demonstrirale na precej silovit način, to se sicer ne da opravičiti, da pa se razumeti. Obžalovati moramo le nje same, da svoje jeze in sovraštva ne znajo brzdati. — Za naše mlečno vprašanje se je hudo zanimala politika. Tudi v tem pogledu treba enkrat jasne besede: Ivan Vidmar je bil poprej blagajnik klerikalne posojilnice. To je napotilo ob začetku mlekarne Ivana Lampe-ta, da je Vidmarja predlagal tudi za blagajnika mlekarne, če je tudi klerikalec. Če je tam sposoben, bo tudi tukaj in pri gospodarskih vprašanjih ne smemo biti strankarji, tako se je mislilo. Pozneje so Vidmarja naenkrat spravili od posojilnice stran. Povedali takrat niso, zakaj, brez dvoma pa je bilo nemarno poslovanje vzrok. Zakaj ga niso tedaj dali tudi od mlekarne stran, saj so vedeli, da ni sposoben? To je bila njih sveta dolžnost! Saj je bil ves odbor klerikalen, le dva napredna kmeta sta bila v njem in, če bi vedela za vzroke, bi bila brez dvoma tudi ta dva zadovoljna. Tu leži krivda klerikalcev, ki so pustili mlekarne propasti. Vidmar je bil njihov somišljenik in orodje. Seveda zdaj ga nočejo več poznati. To je pristna „katoliška“ in „ljudska“ politika. Če jim je bil prej dober, naj ga imajo tudi v naprej!

Domače vesti.

Deželni predsednik gosp. T. Schwarz je prišel v četrtek, 11. oktobra t. m. zvečer v spremstvu

prezidijalnega tajnika g. okr. glavarja Haasa v Postojno, kjer je prenočeval, drugi dan pa sprejemal c. kr. uradništvo in razne korporacije.

Umrl je v Sv. Križu na Vipavskem g. Filip Trpin dne 5. t. m. Bil je pokojnik 71 let star, mnogoletni župan, predsednik okrajnega cestnega odbora in okr. šol. sveta. Imel je zlat križec za zasluge, bil je častni meščan Sv. Križa, častni stotnik meščanske straže, častni ud cestnega odbora itd. Naj v miru počiva vrli mož!

Iz Št. Petra. Pri letošnjem občnem zboru podružnice Rudečega križa je bil načelnikom soglasno izvoljen g. Ivan Černe, oskrbnik c. kr. pošte v Št. Petru na Krasu.

Živinarsko zavarovalnico za postojnsko občino so ustanovili v Postojni ondotni živinorejci v nedeljo. Udeležba osnovalnega občnega zbora je bila jako velika, kar svedoči, da je zanimanje za tako napravo med kmeti jako veliko. Seveda je vseh in obstoj zavarovalnice odvisen od pravega delovanja načelnštva, v katerem morajo biti razumni in nepristranski možje, vneti za napredek in koristno delovanje novega društva. V nedeljo se je izvolil le osnovalni odbor, ki ima nalogo nabirati društvene člane in pripraviti vse potrebno za prihodnji občni zbor, na katerem se bo volilo pravo načelnštvo in nadzorništvo. Novoustanovljenemu društvu želimo obilo vspeha.

Pevskega društva „Javornik“ veselica se je vršila 7. t. m. v Matenji vasi. Precejšnji vspored in lep jesenski dan je privabil mnogo gostov, le žal, da je bil

A žena je milo prosila: „Milost vaša . . .“

„Kaj je? Kdo si?“ vpraša Tahi.

„Jaz sem Marušička iz Zaprešiča. Vaši sluge so mi vzeli vse.“

„Imaš vsaj manj skrbi“, se nasmeje Tahi. „Udri Gavro!“

„Ali jaz sem gladna, gola in bosa, vse je bilo moje.“

„Tvoje? Nič ni tvoje! A zdaj vem. Pitanega vola si išči pri gospej Uršuli.“

Ta hip se zaleti Gavro napram onemu mestu, kjer je stala žena, in malo ne pohodi ženo in dete, da ni iznenada priskočil Gubec in prijel konja za uzde. Žena jokaje odide, konj se ustavi, Tahi pa ves divji pogleda seljaka.

„Kdo si ti“, vpraša Tahi.

„Matija Gubec“, odgovori seljak mirno, a resno.

Gospodar ga ošine z očesom. „Gubec? Gubec? A da! Ti si iz gornje Stubice?“

„Sem, vaša milost.“

„Oni krivi prerok, oni kmetski bog“, dostavi porglivo gospodar, „ti si moj kmet.“

„Kmet gosposčine stubiške“, odvrne Gubec mirno.

„Kaj želiš, redki gost, morda kako milost?“

„Nisem došel po milost, ampak po pravico.“

„Kmet — po pravico?“ se začudi Tahi.

„Da, slišal sem, da vaša milost vpisuje naše mladeniče med konjenike.“

„Da, in kaj potem?“

„Čujem, da je vpisan tudi Mogaić, sin moje sestre.“

„Da! Mogaić! Tako je!“

„Ali Jurij je slobodnjak“, reče Gubec, on ni vezan iti v banovo vojsko; tudi se ženi.“

„Kaj slobodnjak! To me ne briga. Ne sme se ženiti.“

„Sloboden je človek, sme se ženiti.“

„Ferko!“ zakriči z okna gospa Jelena, „in ti ga mirno poslušaj!“

Tahi poskoči in vzdigne bič: „Ti kmetski pes.“ Ko pa zamahne nad Gubcem, vzdigne seljak roko in mu reče resno: „Stojte, mene še ni udaril drugi kot turška sablja v kraljevi službi.“ Tahiju se skloni roka. Kmet pa govori dalje: „Recite mi, milostni gospodine, kaj bo z Jurijem?“

„To boš kmalu videl, ti potepin, čuvaj svoj pasji jezik, če ne te v nedeljo vprežem v jarem“, krikne Tahi in odide v grad.

Seljak pa stisne zobe in pesti in zašepeče:

„Tudi ti boš še nekaj videl, krvolok!“ Nato odide brž v vas.

(Dalje prih.)

veselični prostor tako raztresen. Postojnčani so posetili veselico v mnogobrojnem številu. S svojim ubranim petjem so pripomogli še k večjemu moralnemu uspehu veselice. Dalje je bilo nekaj udeležencev iz Rakeka, Cerknice, Knežaka, Zagorja in Slavine. Tudi iz sosedne vasi Orehek je bilo mnogo gostov. Obsojati se pa mora nelepo vedenje nekega fanta od tam, ki slovi radi svoje surovosti daleč na okrog. Za enkrat se zamolči njegovo ime. — Gmotno je veselica vspela prav dobro, kosmatoga dohodka je okroglo 200 kron. Povdarjati je, da je to prva veselica „Javornika“ in sploh prva veselica v Matenji vasi. — Sicer se je še pred veselico nekdo izrazil, da se mora društvo prej prav dobro peti naučiti, potem šele gledati, da si zastavo nabavi. Na tako komodno stališče se pač ne sme postavljati nobeden, kdor hoče vzdržati kako društvo dalj časa. Pogoji za izobrazbo je že tukaj, ako sploh društvo obstoji, v obče je pa znano, da je ravno petje najboljša izobraževalno sredstvo. Mnogo javnih nastopov je najboljša šola za društvo. — Društvo „Javornik“ je zapelo lepo število narodnih pesni pod spretnim vodstvom g. A. Turka, učitelja v Orehku. Šaljiva pošta je poslovala izvrstno in pismonoša je imel čez glavo opravila. Tudi koriandol-bitka je bila celi večer. Skoraj sleherni pa je odnesel kakšen dobitok, če ne od tombole pa od srečolova, za kar se je zahvaliti gg. darovateljem osobito gospodu postajenačelniku v Prestranku ter gospej soprogi, dalje gg. Antonu, Ludviku in Franu Ditrihu iz Postojne ter gospodu in gospej Kastnerjevi iz Prestranka. Iskrena hvala! Mlademu društvu pa kličemo: „Krepko naprej!“

Več udeležencev.

Hotel „Ilirija“ v Il. Bistrici. V predzadnji številki našega lista smo poročali, da prevzame dobroznani hotel „Ilirija“ v Il. Bistrici nek reški konsorcij, v katerem so tudi možje laškega in nemškega mišljenja. Na veliko veselje smo danes v stanu to vest v dobrem smislu popraviti: Hotel „Ilirija“ namreč prevzame znani hrvaški rodoljub g. I. Vilić iz Reke. Otvoril ga bode že te dni.

Konec črnovrške mlekarne se je odigral pred idrijsko sodnijo. Na vsakega člana pride 200—300 K izgube. Od kraja na pod 20.000 K cenjeni primanjkljaj se je z obrestmi in pravnimi troški zvišal na 25.000 K. Večina zadrušnikov je svoj delež na izgubi že plačala — seveda se je bilo ponajveč treba na novo zadolžiti. S tem je končana črnovrška mlekarska žalostna povest, dobra šola in dober nauk za druge zadruge, da vestnosti in pregledovanja ni pri zadrugi nikdar preveč.

Za vodovod Košana-Kal-Neverke je zagotovila država 40 % podpore.

Nesreča na železnici. V soboto popoldne je padel na Rakeku pri tovornem vlaku med odbijače 42letni železniški sprevodnik Anton Lubej, rojen v Zadobrovi, stanujoč v Ljubljani v Vodmatu, ki so ga tako pritiskali, da je bil takoj mrtev. Prepeljali so ga v ljubljansko mrtvašnico k Sv. Krištofu. Po nesrečnejši žaluje vdova in devet mladoletnih otrok.

Z Ostrožnega brda. Kakor smo poročali v zadnji številki, je ubil Ant. Trebec svojo ženo, a le nehote! V prepiru jo je sunil v trebuh, da je padla v nezavest. Ko jo je videl na tleh, zaklical ji je, misleč da se norčuje: „Kaj si neumna!“ A žena ga ni slišala in je vsled notranjih bolečin čez dva dni umrla. Trebec se je šel sam naznanit.

Iz Radohove vasi. Vdova Ž. je svoje nezakonsko otroče prvo noč pokopala na skrivaj. Govori se marsikaj! Vmes sta tudi babica in njen mož iz Št. Petra. Sumljivo je, da je umrla v tem času babica in njena hči.

Prosveta.

Nagrobnice. Uredil Frančišek Marolt, učitelj. Izdal in založil sam. Cena vezanemu iztisu 1 K 40 vin., s poštnino 10 vin več. — Pod naslovom „Nagrobnice“ je zbral g. Marolt 25 krasnih moških zborov, da odpo- more potrebi pevskih društev po novih nagrobnih zborih, in da se sedaj obče znani in razširjeni zbori pojo po enotnem besedilu. V zbirki nahajamo poleg slovenskih nagrobnic tudi hrvaške, češke in nemške zборе s slovenskim besedilom. Lična in gotovo za vsak pevski zbor neobhodno potrebna knjižica, ki jo je tehnično prav lepo natisnila domača tiskarna Blasnikovih nasl., ne kaže le izredne marljivosti in umetniškega okusa urednikovega, ampak tudi veliko požrtvovalnost. Priporočamo „Nagrobnice“ najtoplejše.

Narodno gospodarstvo.

Sadno drevje je treba sedaj očistiti in ostrgati ter pobeliti debla z apnom. Kjer je svet bolj suh, je bolje saditi drevje v jeseni kot spomladi.

Endivijo, ki jo rabimo po zimi, je najbolje vsejati šele začetkom meseca avgusta. Jako dobro se ohrani endivija na sledeči način: Jeseni se presadi v prazne zaboje na gnojne gredice tako, da se ne dotikajo sadike. Korenin se mora držati zemlje, kolikor le možno, Potem se zalivajo, a jako previdno, pokrijejo s šipami in ostanejo nekaj dni zaprte. Pozneje se začno zračiti, a končno se razkrije zaboj. Proti slani jo je treba zavarovati z listjem. Endivija se ne sme vezati, predno ni srce popolnoma razvito, lahko se to delo izvrši šele pozimi.

Sveže kumare po zimi. Meseca septembra in oktobra izberi najlepše kumare ter jih odreži s celim pecljem, na katerega jih obesi. Operi kumare, da bodo čiste in jih obriši. Potem jih namaži z jajčnim beljakom prav natančno. Beljak se na kumarah posuši ter jih brani pred uplivom zraka. Kumare obesi na suhem prostoru tako, da se ne dotikajo, ohranile se bodo do božiča.

Kdor more gnojiti s kompostom, naj to stori v jeseni in ne na zimo ali celo šele spomladi. Če se gnoj navozi po zimi, zmrzne in se ne razredči in ne porazdeli v zemjo, spomladi je tudi že prepozno.

Za dekleta, ki imajo rade cvetlice. Če hočete po zimi imeti cvetoče rezedice, vijolice in mačehe, si jih lahko z malim trudom vzgojite. Seme dišeče rezede se seje začetkom oktobra v cvetlične lončke in se pokrije nalahko s presejano zemljo. Ko seme požene, se pregosto stoječe rastline populijo, da jih ostane le po 3—5 v enem lončku. Izruvane rastline se presade v druge lončke. Kdor ima mnogo vijolic na vrtu, naj jih izkoplje in vsadi v cvetlične lončke. Te lahko pustimo še nekaj mesecev na prostem, a treba jih je postaviti na kraj, kjer niso preveč izpostavljene mrzlim vetrovom in jih obdati ali pokriti z listjem. Decembra meseca jih postavimo na okno v sobi in kmalu nas razveseljujejo z dišečim cvetjem. Tudi mačehe, ki jih tako radi vidimo na vrtu, se lahko goje v lončkih, kar je pa malo v navadi. Mačehe, ki bi cvetele prihodnjo pomlad, se jeseni presade z vrta v lončke in naj ostanejo nekaj časa v nekurjeni sobi. Marca meseca jih postavimo v gorko sobo in kmalu nas bodo razveseljevale z ljubkim cvetjem.

Hrvatsko-slavonska deželna gospodarska razstava v Zagrebu.

V tretjem oddelku so bili simendolsko-pincgavski križanci. Največje število takih križancev so razstavili: grof Erdödy, deželna posest Božjakovina, nadbiskupska graščina, grof Doret in še nekateri večji posestniki. Pri križancih so prevladovale simendolske životne oblike, le barva pincgavcev, izvzemši belih lis na glavi, se je ohranila tudi v poznejših rodovih.

V četrtem oddelku so bile raznovrstne druge govedi tako n. pr. nekoliko krav oberintalske pasme večinoma last deželne veleposesti Božjakovina, nekoliko krav in telic marijahofske pasme, kakor tudi nekoliko šorthornske govedi markija de Piennes iz Šabca. Podolska (domača rogata) goved je bila razstavljena v ograjenem prostoru na prostem, v dokaz, da je zanjo streha nepotrebna. V resnici ima ta pasma to dobro lastnost, da lahko živi na prostem, kakor divjačina. Govedo te pasme so razstavili le graščaki: grof Eltz, grof Pejačević, grof Norman-Erenfelski, knez Schaumburg-Lippe in graščina v Doljnem Miholjcu.

V petem oddelku so bili razstavljeni pitani voli večinoma križane pincgavske ali simendolske pasme. V tem oddelku se je odlikovala skupina 10 pitanih volov, last Josipa Kolenca iz Bidružice in 8 volov grofa Pejačevića.

Razstava plemenskih in pitanih svinj je obsegala poleg domačih hrvaških pasmi (mangalica in turopoljska) tudi dve angleški pasmi, namreč veliko belo jorkširsko in črno berkširsko. Število onih, ki so razstavili svoje prašiče, je znašalo 51. Med vsemi pasmami se je najbolj odlikovala velika bela jorkširska pasma. Lepe živali te pasme so razstavili: Ljudevit Modly iz Končanice (30 komadov), kraljeva zemaljska kaznilna v Lepoglavi, Vlastelinstvo (graščina) Novi Marof, Josip Kollenc iz

Bidružice (30 lepih, po 10 tednov starih mladičev), deželna veleposest Božjakovina in drugi. Med poslednjimi je razstavil Emil Kaiser iz Kamenice težko jorkširsko svinjo, s 14 dojenči starimi po 8 tednov, ki je bila za vsakega svinorejca zanimiva. Tako lepo odrastlih, enakih in krasnih praset pri tako velikem številu, ki jih je imela ena sama svinja, to je res nekaj nenavadnega. Zanimivo je bilo tudi videti dve enaki svinji, ki sta se oprasili v razstavi ter skotili vsaka po 13 krepkih mladičev. Brez vsake posebne pozornosti in brez posebne krme, ne kakor je to pri nas o takih prilikah v navadi, so bili mladiči čvrsti in zdravi. Svinji sta dobili le koruzo, koruzno moko in vodo, družega prav nič.

(Konec prihodnjič.)

Po svetu.

Zagrebsko vseučilišče izpopolnjeno. „Hrvatska“ poroča, da bo hrvaška vlada ustanovila na zagrebškem vseučilišču stolice za avstrijsko državno in civilno pravo ter tudi ostale stolice izpopolnila, da bodo izpiti na zagrebškem vseučilišču enakopravni z izpiti v totranski državni polovici.

Nova črnogorska banka je začela te dni uradovati; ustanovljena je s pomočjo laškega kapitala. Ima na razpolago glavnico en milijon frankov, ki je razdeljena na 5000 delnic po 200 frankov. Ravnatelj srbske državne banke je odpotoval na Cetinje, da pomaga novo banko urediti.

Drugo avstrijsko razstavo ječmena so na Dunaju otvorili pod predsedstvom poljedelskega ministra grofa Auersperga. Minister je povdarjal, kako vlada skrbi, da se avstrijsko poljedelstvo povzdigne, med drugimi tudi tako važno pridelovanje ječmena.

Umori v Vranji. V nedeljo ponoči je bilo v Vranji, okraj Melnik, 15 Bolgarov umorjenih, deloma s puškami. Neko hišo so poskusili upaliti, posestnika pa so ranili; ko je bil ta v bolnico v Solun prenešen, je izpovedal, da so morilci imeli turške vojaške uniforme. Temu nasproti poroča kaimakam, da so morilci Bolgari. Vendar to zadnje morebiti ni resnično, ker so se podobni slučajji s turškimi vojaki pred kratkim primerili v teh krajih.

Največ kave zraste v Braziliji — namreč 360.000 ton (tona = 1000 kg). Stem se pokrije $\frac{4}{5}$ tega, kar potrebuje kave vse človeštvo.

Za kratek čas.

Lovska. Prvi lovec: „Moj pes je tako razumen, da takoj priteče, če ga pokličem. — Drugi lovec: Kaj to! Moj, moj, ta je še-le razumen! Če mu rečem: „Al' greš al' ne“, pa gre al' ne.“

Dolg pes. Pivec, po zimi sedeč v gostilni, gleda skoz okno, vidi gozdarja, ki prihaja s svojim jazbečarjem in reče: „No, zdaj se bo pa spet soba shladila, predno se ta dolga zver skoz vrata privleče!“

Loterijske številke.

Dunaj, 6. oktobra 49 28 68 25 69
Brno, 10. oktobra 11 61 90 10 44

Mala naznanila.

Vsaka vrstica v teh oznanilih stane 20 vin. Pri večkratni objavi se dovoli primeren popust. Denar je poslati naprej. Plača se lahko tudi s pismenimi znamkami.

Konjskega hlapca, v starosti 20—40 let, veččega tudi domačih del, sprejme takoj z mesečno plačo po dogovoru **Karol Kovač**, mesar in gostilničar v Starem Trgu pri Rakeku.

Landauer, še dobro ohranjen se ceno proda v Postojni hišna štev. 110.

Mlekarno z vso opravo dá s 1. novembrom v najem trgovec Ivan Vidmar v Črnem vrhu nad Idrijo.

Kašelj. Kogar kašelj nadleguje, naj rabi okusne in olajšujoče **Kaiserjeve prsne karamele**. 2470 notarsko poverjenih spričeval nam dokazuje, kako uspešno se jih rabi zoper kašelj, hripavost, katar in zaslinjenje. — Zavitek 20 in 40 vinarjev. — Edino pristne so one, ki imajo varstveno znamko »Drei Tannen«. Zalogo ima **J. Hus**, lekarnar v Vipavi.

Učenec in učenka se takoj sprejmeta v trgovino mešanega blaga **Frana Zadnek** v Senožečah.

Cementne cevi razne velikosti so po zmernih cenah naprodaj pri Jos. Deklevi v Postojni.

Mlin in stiskalnico (prešo) za sadni mošt in malo rabljena, večje vrste proda **Leop. Meden**, Igavas-Stari trg pri Rakeku.

Apno se bode razprodajalo od 4. septembra naprej. Cena po dogovoru med posameznimi posestniki. Gospodarski odsek na Razdrtem.

Naznanilo.

Vljudno naznanjam slav. občinstvu, da bode od 20. septembra 1906 do 20. maja 1907 kopališče samo dvakrat na teden odprto, to je v sredo in soboto celi dan.

Kabine bodo dobro zakurjene.

Se priporoča

Pavel Jureca.

Hotel Ribnik.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni **6** dni

izvrstna prilika za potovanje je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

"Amerika" 24.000 ton
"Kaiserin Augusta-Victoria" 25.000 ton

toraj še enkrat večji
kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami

Pojasnila daje zastopnik: **Fr. Seunig,**
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Zahtevajte povsod „Kavin pridatek v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“.

Naroča se pri **Ivanu Perdanu v Ljubljani.**

IVAN JAX & sin v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih strojev,

voznih koles

in pisalnih strojev.

Pouk v šivanju in vezenju na stroje brezplačen.

Prostovoljna prodaja.

V nedeljo, dne 21. oktobra 1906
popoldne ob 2. uri

bode g. Fran Josip Kovačič iz Postojne prostovoljno po kosih razprodajal

svoje njive in travnike v Malem Otoku

na lici mesta.

MAKS ŠEBER

v Postojni.

Akcidenčna tiskarna.

Knjigoveznica.

Fotografični atelije.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadrage itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veselicam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Svetovnoznana
postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

MLIN

s štirimi tečaji, stopami in
vodno žago na hribski vodi

==== prodaja ====

Karol Jelovšek na Vrhniki.

Zarezano strešno opeko

☞ (Falz) ☜

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

==== **Karol Jelovšek** ====

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

● zobozdravnik ●

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

== Amerik. zob. ==
Vsa zobotehnična dela

== Amerik. zob. ==
se v konces. ateljeju

O. SEYDL izvršujejo.

Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

Zahvala.

Slavna zavarovalnica „Assicurazione Generali“
v Trstu je izplačala meni podpisanemu vso škodo,
ki je nastala dne 24. septembra 1906 vsled požara,
prostovoljno, akoravno nisem imel nikake pravice,
zahtevati odškodnino.

Za to izvenredno kulanco se tem potom
najiskrenejše zahvaljujem slavni zavarovalnici ter
zastopništvu iste.

Il. Bistrica, dne 4. oktobra 1906.

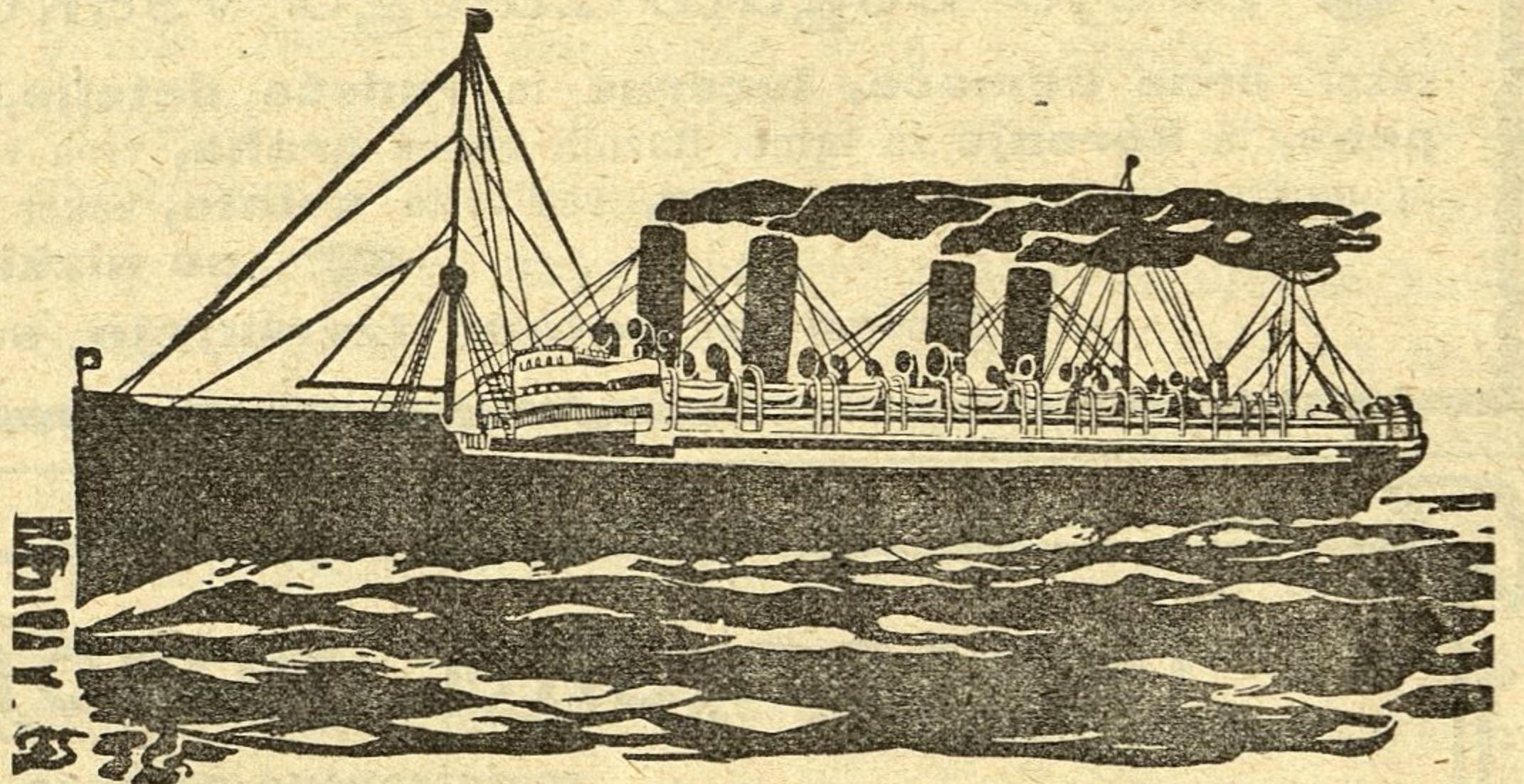
Franjo Samsa.

POZOR!

BERITE!

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je
s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz BREMNA v NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“,
„Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm der Grosse“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike
gori navednega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse
proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU
KOLODVORSKE ULICE ŠT. 35.

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto.
— Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in
brezplačno. — Postrežba poštena, reelna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Kolorado,
Mexiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon
in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno
čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale
dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Kolombo,
Singapore, v Avstralijo i. t. d.

Nova prodajalna.

Opozarjam slavno občinstvo pri nakupovanju blaga za zimo na svojo **izredno veliko** in **dobro zalogo** za **ženske in moške obleke, ženskega in moškega perila, predpasnikov, spodnjih kril in dežnikov.** — Posebno pa opozarjam na **lepe in najmodernejše svilnate šale in rute** ter raznega **lišpa** za ženske obleke.

☐ ☐ ☐

Velika zaloga špecerijskega blaga po najnižji ceni.

Za obilen obisk se priporoča

Ferdinand Špilar.

Ferdinand Špilar
Št. Peter na Krasu.

Dva

črevljarska pomočnika

sprejme takoj Fr. Ogrizek v Postojni s stanovanjem, plača po dogovoru ter z ugodnimi pogoji.

Učenec

15 let star, močan, poštenih staršev, se **sprejme** v trgovino z modnim, manufakturnim in špecerijskim blagom.

Ferdo Špilar, Št. Peter na Krasu.

LJUBLJANA
Pred Škofijo 3

JOSIP KORDIN

LJUBLJANA
Pred Škofijo 3

priporoča

● svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen ●

kakor: **črne domače, lucerne in rudeče detelje, esparsete, velikanske rumene, rudeče in bele pese, in korenje** za krmo. Raznih semen **graha**, vseh vrst **trav: rafijevo ličje, travnišnice**, mešane za suho in mokro zemljo, jesenska **repa**, vse vrste **solate**, kakor sploh vseh **kuhinjskih zelišč** in **kmetijskih semen** **po nizkih cenah.**

Poštnim potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

☐ ☐ ☐

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

☐ ☐ ☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.

Pivovarna „G. AUER-jevi dediči“

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12.

priporoča **svoje izvrstno marčno in na bavarski način varjeno pivo**

v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Zaloge na Notranjskem so: v Idriji (založnik gosp. Franjo Didič, posestnik i. t. d.), v Št. Petru na Krasu (založnik gosp. Anton Rebec, vinotržec), v Prestranku (založnik „Mlekarska zadruga“) in v Žireh (založnik gosp. Matija Gostiša, posestnik).